

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Aperitur difficultas, & referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

intelligere. Sed Authores hujus sententiæ, ad-
huc inter se pugnant & discordant. Aliqui enim
contendunt, naturam divinam constitui per ra-
dicem intelligendi; alij vero per ipsum intelli-
gere purissimum & actualissimum, ut est per se
subsistens in ordine intellectuali, & ultima hu-
jus ordinis actualitas. Pro prima parte stant Cu-
riel, Arrubal, & Philippus à S. Trinitate, alii-
que recentiores. Secundæ verò adhærent ex
Thomistis Nazarius, Gonzalez, Salmanticenses,
Joannes à S. Thoma; & ex Patribus Societatis
Suarez, Herice, & Hurtado: quibus adjungi
potest Isambertus infra quæst. 14. art. 5. ubi doc-
et actuale intellectionem per essentiam, ita
esse divinæ essentia constitutivam, ut sit ultima
ejus ratio & differentia.

§. II.

*Rejicitur distinctio virtualis inter essentiam divi-
nam, sub conceptu essentia, & sub
conceptu nature.*

5. **N**otandum primò: Perfectiones quæ sunt
in rebus creatis, duobus modis posse di-
stingui inter se: primò ex genere suo, sive ex pro-
pria ratione formali; secundò ex potentialitate,
seu limitatione creaturæ. Tunc distinguntur primo
modo, quando pertinent ad diversas lineas; id est
quando diversa objecta formalia respiciunt,
ut intellectus & voluntas, scientia & amor, ius-
titia & misericordia: differunt verò secundo
modo, quando licet pertineant ad eandem li-
neam, & habeant idem objectum formale, sub-
jectum tamen in quo sunt, cum sit finitum & li-
mitatum, non est tantæ perfectionis, ut possit si-
bi identificare suam ultimam actualitatem. Quo
pacto distinguntur in rebus creatis, essentia &
existentia, intellectus & intellectio, voluntas &
volitio.
6. **N**otandum secundò: Quod ut aliqua perfe-
ctiones vel rationes, in Deo virtualiter distin-
guantur, non satis est quod illæ æquivalent plu-
ribus rationibus vel perfectionibus, in rebus
creatis realiter aut virtualiter distinctis: sed ne-
cessario requiritur, quod illa plura ex genere suo
sint diversa, & ad diversas lineas pertinentia.
Unde quia in rebus creatis, essentia & existen-
tia, intellectus & intellectio, voluntas & voli-
tio, non differunt ex genere suo, nec pertinent
ad diversas lineas, cum non habeant diversa ob-
jecta formalia, in Deo non distinguntur virtua-
liter, sed solâ distinctione rationis, desumptâ ex
ordine ad creaturas, & ex modo concipiendi res
divinas, per analogiam ad res creatas. Ratio au-
tem fundamentalis, ob quam ad distinctionem
virtualem divinarum perfectionum requiritur
quod illæ æquivalent pluribus ad diversas li-
neas pertinentibus, redditur à Salmanticensibus
Tract. 4. de volunt. Dei disp. 2. dub. 1. in fine:
quoties enim una formalitas præstat propria plu-
rium unius lineæ, non æquivaleret illis ut pluri-
bus, sed ut unum sunt, & quatenus spectant ad
illam lineam: secus verò quando æquivaleret plu-
ribus, ut ad distinctas lineas pertinentibus, ac
proinde hæc æquivalentia virtutis arguit multi-
plicitatem virtualem, non verò illa prior. Unde
licet intellectus divinus æquivaleret omnibus in-
tellectibus creatis, non ideo est virtualiter mul-
tiplex, quia omnes illi pertinent ad eandem li-
neam. E contra verò quia simplicissima forma-
litas divinæ essentia & relationis, æquivaleret ef-

A sentia creatæ & ejus relationibus (quæ duo in
creaturis per se pertinent ad diversas lineas) ideo
relationes in divinis, virtualiter distinguntur ab
essentia. His præsuppositis.

Dico primò: Naturam & essentiam in Deo
non distingui virtualiter, ac proinde non esse
illis assignanda diversa constitutiva virtualiter
distincta.

Probatur primò: Ut enim exposuimus in se-
cundo notabili, ea solum virtualiter distingun-
tur in Deo, quæ æquivalent pluribus, quæ ex
genere suo, & ex propria ratione formali, in re-
bus creatis, distinguntur: Sed ratio essentia &
nature, non distinguntur in rebus creatis ex ge-
nere suo, sed tantum ex limitatione & potentia-
litate creaturæ: Ergo in Deo non distinguntur
virtualiter. Minor probatur: idcirco enim in re-
bus creatis, essentia virtualiter distinguitur à na-
tura, quia essentia, quamvis actuata per esse, ad-
huc concipitur, & est in potentia ad operatio-
nem, ex eo quod non est actus purus, sed potentia-
litati admixtus: unde si essentia rei creatæ tanta
esset actualitatis & perfectionis, ut semper
esset actu operans, & non posset quando est
existens, esse vel concipi in potentia ad operatio-
nem, tunc in ea non posset cum fundamento in
re, distingui virtualiter essentia & natura. Cum
ergo Deus sit actus purus, non solum in ordine

B entitativo, sed etiam intelligibili & operativo, &
substantia ejus tantæ sit puritatis & actualitatis,
ut non possit esse, vel concipi cum potentia ad
existentiam, vel ad operationem, nullum potest
in eo esse fundamentum, ad ponendam distin-
ctionem virtualem inter ejus essentiam & na-
turam.

Confirmatur: In Deo concipi debet major pu-
ritas & simplicitas, quam in rebus creatis: At
in illis non reperitur distinctio realis, sed tantum
virtualis inter essentiam & naturam, ut docent
Philosophi in libris de Anima: Ergo in Deo ad-
mitti non debet distinctio virtualis inter ejus es-
sentiam & naturam.

D Probatur secundò conclusio: Si in Deo natura
& essentia distinguerentur virtualiter, daretur in
illo unitas quædam per accidens, saltem forma-
liter: Sed hoc repugnat divinæ simplicitati & pu-
ritati: Ergo &c. Sequela Majoris probatur:
cum enim essentia respiciat existentiam tanquam
ultimam actualitatem ordinis entitativi, & na-
tura intellectualis ipsum intelligere, tanquam
proprium & ultimum ordinis intellectualis ac-
tum, si in Deo essentia & natura virtualiter distin-
guerentur, etiam esse & intelligere, seu existen-
tia ordinis entitativi & intelligibilis, eadem di-
stinctione virtuali inter se differrent; ac proinde
non facerent in Deo unum per se formalissimè,
sed unum tantum per accidens. Sicut enim ex
duabus existentis realiter distinctis non potest
fieri unum realiter & identicè, ut demonstratur
in Philosophia; ita ex duabus existentis virtua-
liter distinctis, non potest fieri unum per se for-
malissimè, sed unum per se identicè tantum. Un-
de in Tractatu de Trinitate ostendimus, relatio-
nes divinas non habere propriam existentiam,
virtualiter distinctam ab existentia absoluta di-
vinæ essentia, quia aliàs non facerent unum per
se formaliter cum essentia divina.

Denique probatur conclusio: Si ratio natura
intellectualis, esset virtualiter distincta ab essen-
tia Dei, sub conceptu essentia, radicaretur in il-
la: Sed hoc admitti non potest: Ergo nec virtua-